

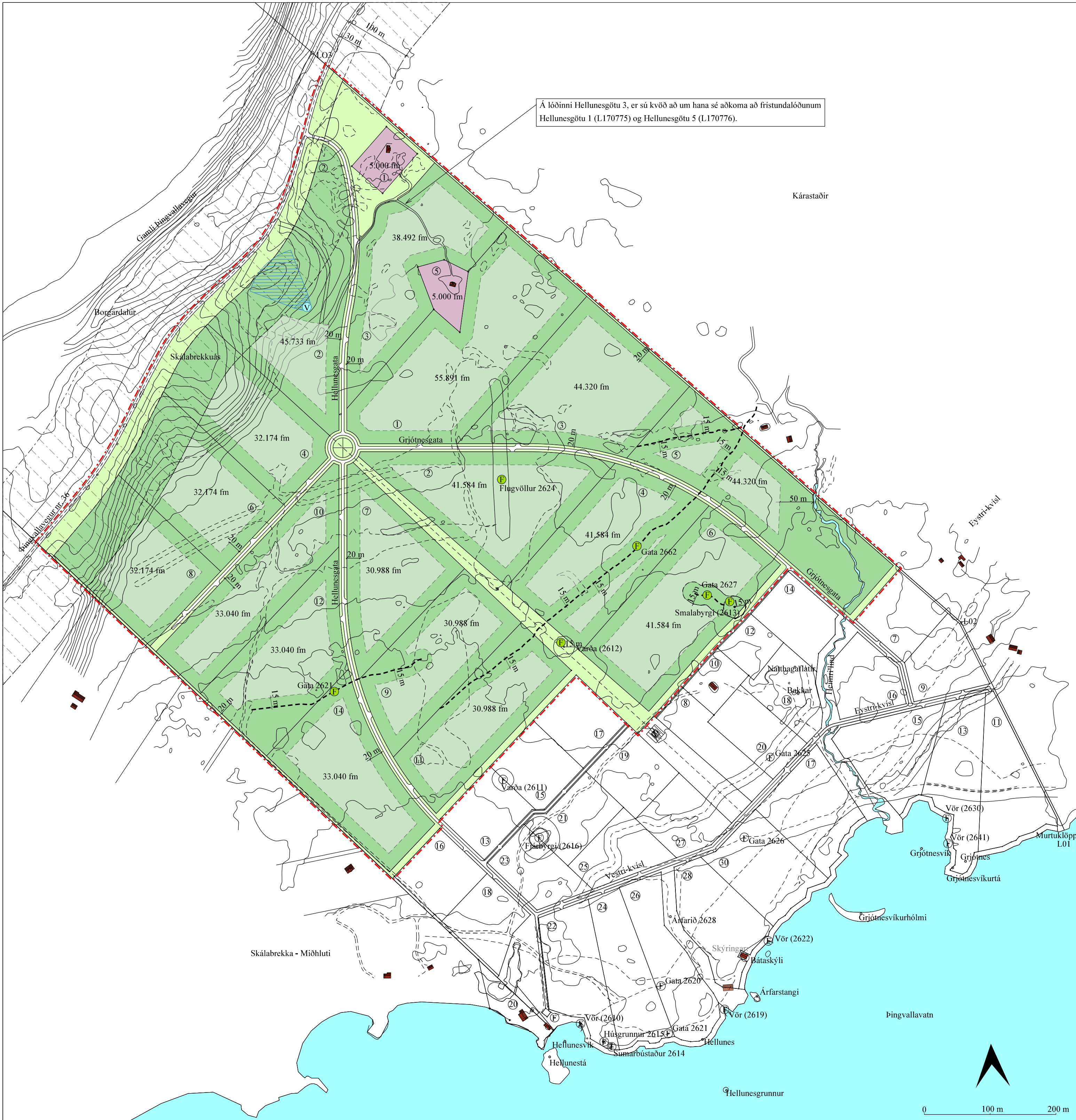

BLÁSKÓGABYGGÐ

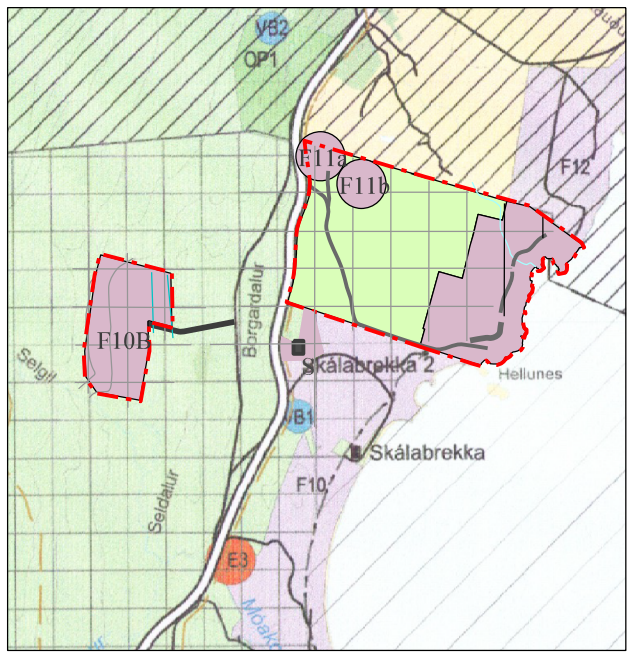
Skálabrekka - Eystri í Þingvallasveit, landnr: 224848

Deiliskipulag landbúnaðalóða

11. nóvember 2022, endursk. 26. maí 2023

Deiliskipulag mkv. 1 : 4.000 (A1) Teiknað og hnitsett eftir lofmynd frá Lofmyndum ehf.

Við hönnun mannvirkja á svæðinu skal hafa þau markmið sem fjallað er um í aðalskipulagi Bláskógabyggðar 2015-2027, bls 6 og 7, sem eru eftirfarandi:

Markmið:

- # Öll mannvirki skulu falla sem best að náttúrulegu umhverfi á hverjum stað og gata skal samræmis við nálægar byggingar.
- # Mannvirki skulu ekki valda skaða á náttúru- eða menningarminjum.
- # Umgengi verði til fyrirmyndar.
- # Útítlýsing skal vera þannig að ekki verði um óþarfa ljósmengun að ræða né valdi hún nágrennum ónáði.
- # Landnotkun stuðli að heilnæmu umhverfi og verndun og varðveislu sérstæðar náttúru og menningar og sögu sem felst m.a. í byggingararfi og landslagi.

- Skýringar:**
- Mörk deiliskipulags (ca. 75 ha)
 - Byggð hús
 - Landbúnaðarlóðir
 - Fristundalóðir
 - 0.000 fm
 - Flatarmál lóðar í fm
 - Byggingarleitir
 - Númer lóðar
 - Opíó svæði - útivist
 - Stofnvegur
 - Vegur
 - Veghelgunarsvæði
 - Vatnsverndarsvæði, brunnsvæði
 - Vatnsverndarsvæði, Grannsvæði
 - Vatnsverndarsvæði, Fjarsvæði
 - Rotþró eða hreinsivirki
 - Fornleifar

Eftirfarandi breytingar hafa verið gerðar á auglýstri deiliskipulagstillögu, þar sem komið er til móts við athugasemdir umsagnaðila.

- Vatnsból fært inn á upprátt (brunn-, grunn- og fjarsvæði) og 11. gr. í skilmálum skipulagsins uppfært.
10. gr., 13. gr. og 18. gr. uppfærðar.

SKILMÁLAR:

- Deiliskipulag þetta er í samræmi við staðfest Aðalskipulag Bláskógabyggðar 2015-2027 m.s.br. þar sem landið er skilgreint sem landbúnaðarsvæði. Svæðið sem er um 75 ha að stærð. Deiliskipulagið er unnið í samræmi við þau markmið og leiðir sem fjallað er um í kafla 2.4.1 Landbúnaðarsvæði bls. 15. í greinargerð Aðalskipulags Bláskógabyggðar 2015 - 2027 sem eru m.a. eftirfarandi:
 - Markmið:
 - o Góð landbúnaðarsvæði verða áfram nýtt til landbúnaðar.
 - o Landbúnaður, þ.m.t. yllrækt og garðrækt, verði áfram stundaður á björgörum með eðlilegum þróunarmöguleikum ýmissa atvinnugreina sem henta á slíkum svæðum.
 - o Landbúnaður verði eflaður sem atvinnugrein og leitað leiða til uppbyggingar stoðgreina hans.
 - o Forðast skal að setja gott landbúnaðarland undir samfellda skógrækt.
 - o Landnýting sé í sátt við náttúrua.
 - o Stuðlað skal að verndun umhverfis og lífríkis fallvatna til að efla fiskgængd og veiðimöguleika.
 - Leiðir:
 - o Ef aðstæður leyfa er heimilt að byggja stök íbúðarhús, sem ekki tengjast búrekstri á landbúnaðarsvæðum björgara, án þess að breyta þurfi aðalskipulagi.
 - o Almenn skulu ný hús reist í tengslum við núverandi byggð til að nýta sem best það grunnkerfi sem fyrir er.
 - o Heimilidur er uppbygging á landsplidum að lágmarki 3 ha að stærð (smábýlum) m.a. til áhugabúskapar ef um fasta búsetu er að ræða, enda styrki það nýtingu núverandi veitukerfa, hamli ekki eðlilegri landbúnaðarstarfsemi né spili götum landbúnaðarsvæðum eða verndarsvæðum.
 - o Byggingar, samfelld skógrækt o. fl. sem hamlar rakturnarmöguleikum er að jafnaði ekki heimil á góðu landbúnaðarlandi eða verndarsvæðum, en getur eftir atvikum verið í jafri svæðna.
 - o Heimilt er að stunda annan minni háttur atvinnurekstur þar sem er fínt búseta.
 - o Leitast skal við að láta mannvirki falla sem eðlilegast að umhverfinu og nærliggjandi byggð og hafa sem minnst áhrif á náttúru og landslag.
 - o Efla skal yllrækt og garðrækt, m.a. með því að stuðla að bættum samgöngum og leita leiða til að lækka rafmagnskostnað.
 - o Lyktarmengandi starfsemi s.s. eldihús alifugla, loðdyra og vinnu skal staðfest fjarri lands- og lóðamörkum.
 - o Leita skal leiða til að gera veiði í ám og vötnum að áhugasverðum völkosti.
- Svæðið sem deiliskipulagið nær yfir er um 75 ha að stærð og er á norðvestur hluta jarðarinnar Skálabrekka - Eystri í Þingvallasveit. Mörk svæðisins afmarkast af Skálabrekku-Miðhluta að suðvestan, Skálabrekku - Eystri að norðvestan, Kárastöðum að norðaustan og Þingvallavatni að suðaustan. Landið er í um 100 m hæð yfir sjávarmáli og er að mestu flattent mólendi, tún og myri. Ríkjandi plöntur á svæðinu eru kjar, lyng og ýmsar viðtegundir. Uppblástur á svæðinu er nokkur og blásin molderbörð og sandflakar víða.
- Aðkoma að landinu verður frá Þingvallavegi nr. 36. Í vegakerfi svæðisins skal gera ráð fyrir aðkomu slökkviliðs og annarra viðbragsaðila. Vegir skulu vera a.m.k. fjögurra metra breiddir og burðargeta vega að og innan svæðis skal vera a.m.k. 30 tonn.
- Deiliskipulaginu er gert er ráð fyrir 17 landbúnaðarlóðum á svæðinu frá 30.488 fm til 45.733 fm. Innan lóðar nr. 1 er í Þjóðskrá Íslands skráð 5.000 fm sumarbústaðaland (L170775) og á henni er skráður 38.5 fm sumarbústaður byggður árið 1965 og innan lóð nr. 3 er í Þjóðskrá Íslands skráð 5.000 fm sumarbústaðaland (L170776) og á henni er skráður 42.1 fm sumarbústaður byggður árið 1938. Í deiliskipulaginu er gert ráð fyrir að lega lóðar L170776 breytist frá því sem hún er á vef Þjóðskrár. Ekki er gert ráð fyrir byggingareitum á fristundaðlötunum. Sú kvæð verður á landbúnaðarlötunum nr. 1 og 3 að um þær verði aðkoma að fristundaðlötunum.
- Á lötunum sem eru landbúnaðarlóðir er heimilt að reisa eitt íbúðarhús og aukahús s.s. gestahús, gróðurhús, hesthús og/öðra geymslu/skemmu. Nýtingarhlutfall lötanna má ekki vera hærra en 0.03. Byggingarfedirteikningum skulu fylgja drög að heildarskipulagi lóða, með öllum þeim mannvirkjum sem fyrirhugað er á lötinni.
- Mænishlög húsa á lötunum frá botnplötu skal ekki vera meiri en 6 m á húsi með mæni, 5,5 m á húsi með einhalla þaki og 4,0 m á húsi með flötu þaki (sjá skýringarmynd). Þakhalli húsanna má vera á bilinu 0-45 gráður. Heimilt er fyrir kjallara og/öðra svefnlofti þar sem aðstæður leyfa. Byggingarfedir húsanna er að frjálsum vali. Húsin skulu vera í jarðarlitum og fara vel í umhverfi. Skýringarmynd:

6,0 0,0	5,5 0,0	4,0 0,0
- Leitast verður eftir að hafa í hávegum vistvæna hönnun að byggingar og innviðir þeirra hafi sem minnst umhverfisáhrif á líftíma sínum, séu heilsusamlegir fyrir notendur og að viðhaldsþörf verði sem minnst. Vistvæn hönnun leiðir til minni umhverfisáhrifa af byggingunni yfir vistferli hennar, allt frá vali á byggingarefnum, rekstri byggingarinnar til förgunar byggingarhluta eða allrar byggingarinnar. Vistvæn hönnun leiðir af sér betri innivist og hefur jákvæð áhrif á vellíðan notenda byggingarinnar. Ímynd gagnvart notendum byggingarinnar og hagsmunaaðilum verður betri.
- Heimilt er á svæðinu að reka vinnustofur og annan minni háttur atvinnurekstur eins og til dæmis heilustugætt smáíbúnað, sem felur hvorki í sér hljóð- né lyktmengun. Allur slíkur rekstur skal ávallt hafa vandaða og snyrtilega umgengi og sjálfbæra þróun að leiðarljósi. Hvers konar lyktmengandi starfsemi og veitingarekstur er með öllu óheimil. Óheimilt er að útbúa þýrlupalla á lötunum.
- Í deiliskipulaginu er gert ráð fyrir skýsamlegri og hagkvæmri nýtingu lands og landgæða, að vernd landslags, náttúru og menningarverðmæta sé tryggð og að komið sé í veg fyrir umhverfisspjöll og ónýtingu og að landnýting sé í sátt við náttúrua. Lóðarhafi skal ávallt huga að lóð sinni og halda henni sem hreinlegasti svængin hætta stafi af bínaði og munum innan hennar né að slíkur bínaður og munir séu örðum til ama. Forðast skal að láta lausamuni standa innan lóðar, s.s. gáma, vellahluti, byggingarefni og aðra alka muni. Einnig skal forðast skemmdir á landi og gróðri umfram það sem nauðsynlegt er meðan á framkvæmdum stendur. Leitast skal við að halda yfirbragði svæðisins og græða upp þau landsár sem verða við framkvæmdir.
- Gert er ráð fyrir einni heildargörðun um svæðið. Óheimilt er að girða af hverja lóð fyrir sig, þó er heimilt að setja upp girðingar innan lóða til að halda dýrum/búfé innan sins skika. Heimilt er að afmarka lóðir með línugerðum. Við gróðursetningu á svæðinu skal þess gætt að trjágróður komi ekki til að byrja útsýni nágrenna. Manir mega ekki byrja útsýni nágrenna.
- Borað verður eftir köldu vatni. Staðsetning borholu er sýnd á upprætti á Hellunesgötu nr. 2. Leiða skal vatnið í samveitu (vatnsveitu) um svæðið. Fara skal að ákvæðum í neyslvatnsreglugerð nr. 536/2001. Jafnframt skal öllum neyslvatns og frágangur við vatnsveitu vera í samræmi við leiðbeiningarritið „Lítill vatnsveitur“ sem gefið er út af Umhverfisstofnun. Lögnum, þ.m.t. lögnum fyrir neyslvatn skal komið fyrir í og við vega óska stiga að svo miklu leyti sem hægt er, svo sem minnst jarðrask hafist af."
- Brunavarnir eru frá Brunavörnum Árnæssýslu. Aðvælt er að komast að og frá svæðinu svo ekki er gert ráð fyrir sérstökum lóttuleiðum innan þess. Vatn til slökkvistarfa er hægt að fá úr Þingvallavatni og víðar. Brunahönnun verður komið fyrir á svæðinu ef þurfa þykir. Vegna gróður- eða er mikilvægt að viðgróðursetningu á svæðinu sé gert ráð fyrir öryggissvæði allt að 1,5 m umhverfis til hliða, þar sem gróðri er haldið í lágmarki. Ef húsíð stendur í brekku þarf öryggissvæði að ná lengra niður brekkanu. Skulu brunavarnir gerðar í samræði við sérfræðinga. Ennfremur má finna leiðbeiningar á grotudeildarís.

- Á svæðinu er gert ráð fyrir rotþró á hverri lóð. Hér er um að ræða nýjar lóðir, og má því reikna með að uppbygging fari mismart af stað og föll verði mislengi að byggja hús sín og því ekki grundvöllur til að tengjast einni sameiginlegri fráveitu (sbr. 13. og 16. grein reglugerðar nr. 798/1999 um fráveitur og skólp). Áhersta skal lögð á að rotþró og siturlingur skulu þannig staðsettur og frá gengnar að aðgengi að þeim til eftirlits, tæmingar og viðhalds sé auðvelt að teknu tillit til aðstæðna að öðru leyti. Frárennslí og fráveitur falla einnig undir 15. gr. reglugerðar 650/2006 um framkvæmd verndunar vatnsviðs og lífríkis Þingvallavats og eftirfarandi: Við hreinsun skólps frá íbúðarhúsum, fristunda- húsum og húsnæði tengdu ferðahúsnæði skal beita ítarlegri hreinsun en tveggja þrepa hreinsun, sbr. reglugerðum fráveitur og skólp. Gæta skal þess að mengunarefni í skólpí sem Þingvallavatn er talið viðkomandi ferðahúsnæði svo sem köfnunarefni og saumengun. Sækja skal um leyfi heilbrigðisnefndar Suðurlands fyrir losun skólps og fara skal eftir leiðbeiningum um frágang fráveitukerfa og fráveitutekni sem beita má á svæðinu sbr. 20. gr. og taka mið af vernd svæðisins. Þar sem fráveituvatni verður ekki veitt í almenna fráveitu skal afa fyrmæla og leyfis heilbrigðisnefndar Suðurlands hvergi sinni. Í reglugerð nr. 891/2021, um breytingu á reglugerð nr. 650/2006 um framkvæmd verndunar vatnsviðs og lífríkis Þingvallavats, segir m.a. að fara skuli eftir leiðbeiningum Heilbrigðisráðs Suðurlands varðandi fráveitur á svæðinu. Sjá, leiðbeingar á heimasíðu H.S.
- Raflysing á svæðinu skal halda í lágmarki og beina henni niður þar sem hún er.
- Losun sorps skal vera í samræmi við samþykktir sveitarfélagsins hverju sinni.
- Lóðarnúmer eru sýnd á upprætti.
- Fyrir liggja fornleifarfrágangir vegna deiliskipulags fristundaþyggðar í landi Skálabrekku - Eystri frá ANTIKVA EHF (2020) og fornleifa- skráning fyrir Skálabrekku - Eystri við Þingvallaveg frá ANTIKVA EHF (2022) ummar af Rúnu Knútsdóttur Tetzlner og Ragnheiði Traustadóttur. Í fornleifarfrágangnum sem gerð var 2020, sem nær aðeins inn á skipulagsvæðið eru skráðar tvær fornleifarstöð skipulagsvæðinu merktar 2612, varða og 2613, smalabyrgi. Fornleifer merkt: Gata 2627 er talin gæta verið svefnleifarferðamannagata. Í fornleifarfrágangnum er á henni ekki skilgreint hettumat.
- Fornleifarfrágangnum sem gerð var 2022, vora skráður þjárr minjar á svæðinu óska rétt við mörk þess. Þar af teljast tvær fornleifar, leið (2661 -2662) gata, sem liggur yfir landið með stefnu í norðaustur yfir land Kárastöða og grjóthlaðin varða sunnan við hana (2612), skammt innan suðausturmarka svæðisins. Gamall flugvöllur sem liggur um svæðið var einnig skráður sem hluti af sögu svæðisins, þó svo hann teljist ekki til fornleifa. Nánar er fjallað um þessar fornminjar í umræddum fornleifarfrágangnum. Fornleifarar hafa verið ferðar inn á deiliskipulagsuppráttinn og er tekið tillit til þeirra við skipulagsgerðina. Byggingareitir á lötun, þar sem fornleifar eru skráðar eru í minnst 15 m fjarlægð frá þeim.
- gr. laga um menningarminjar (Nr. 80/2012) stendur m.a.: Fornleifar, sbr. 3. mgr. 3. gr., jafnt þeim sem eru frjálýstar sem þjóðminjar og þeim sem njóta friðunar í krafti aldurs, má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hlýja, lagla, aflaga eða blýta yfir stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands. Og á 2. mgr. 24. gr. sömu laga sem hljóðar svo: Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verkefna skal sá sem fyrir því stendur söðva framkvæmd á nafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megi úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skylt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands.
- Svæðið er nánast óbyggð, en nokkuð raskað vegna beitar. Moldarból sökum upplástrar eru á nokkrum stöðum í landinu. Uppbygging mannvirkja á svæðinu mun hafa einhver neikvæð umhverfisáhrif, en á móti mun komið að greidd verða upp svæðið um þau þegar. Greidd er úr neikvæðum sjónrunum áhrifum eins og hægt er, með því að setja í skilmála, að mannvirki skuli falla að svipmóti lands og skal líta- og efnisval miða við náttúrulega líti í umhverfinu. Bygð þessi er talin hafa jákvæð áhrif á samfélag þar sem hún mun styrkja byggð sem fyrir er, skapa atvinnuleikiferi og auka fjölbreytni í atvinnulífi sveitarfélagsins.

Við staðsetningu húsa, alla mannvirkjagerð á svæðinu og framkvæmdir skal taka tillit til eftirfarandi aðrða er varðar verndun vatnsviðs:

Skýringarsvæðið er innan svæðis sem er skilgreint á náttúruvinnjaskrá nr. 743. Þingvallir og Þingvallavatn. Þingvellir og land jarðanna Kárastöða, Briarstöða, Svartgelis og Gjalbakka samkvæmt sérlofningu nr. 47/2004. Þingvallavatn, ásamt esjum og strandvegum umhverfis vatnið. Þingvellir eru einstæður sigustaur, landslag sjórörvið og liggast að jarðvegalegri gerð. Þingvallavatn er lítað og vatnið er sígald og má þar m.a. finna fjögur alþrjúhið blákyli. Allar framkvæmdir innan skipulagsvæðisins skulu miða að því að Þingvallavatn og lífríki þess hljóti ekki skaða af.

Í Aðalskipulagi Bláskógabyggðar 2015 - 2017 er svæðið innan hversfisverndarsvæðisins HV1, Selás, Stórkýgginn, Skálabrekka, Heiðabæ. Sem er svæðið sunnan Þingvallahjógðar og vestan Þingvallavats. Svæðið tekur til hliða og fjallendis sem mynda umgöngu um þjóðgarðinn og vatnið að vestan. Áhersla á verndun náttúrulegrar sjónræðis svæðisins og að lágmarki áhrif byggðar og mannvirkja og skulu því mannvirki falla að svipmóti lands og skal líta- og efnisval miða við náttúrulega líti í umhverfinu.

Svæðið fellur undir vatnsvernd innan þjóðgarðsins Þingvalla og gilda þar ákvæði laga nr. 85/2005 um Þingvallavatn og vatnsviðs þess.

Þingvallavatn fellur undir a. lið 1. mgr. 61. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd. Í 61. gr. laganna er kveðið um sérstaka vernd þeirra vistkerfa og jarðarinnja s.s. Þingvallahraun og birkiþjarr og annað á svæðinu, sem talið er upp í mgr. og 2. mgr. sama ákvæðis. Samkvæmt 3. mgr. ákvæðisins ber að forðast rökun þeirra náttúrufrýrriðra, sem undir greininna falla, nema brýna nauðsyn beri til og ljóst að aðrir kostir séu ekki fyrir hendi. Í greinargerð með frumvarpi til laga um náttúruvernd er með orðalaginu „brýna nauðsyn“ lögð á að einungis mjög ríkir hagsmunir geti réttlaet rökun og þá fyrst og fremst brýnar almannahagsmunir. Tillagan gerir ráð fyrir að tekið sé fullt tillit til þessara verndaraðkvæða og öll rökun á landi skal haldið í lágmarki.

Í úmsögn Umhverfisstofnunar (dagset 27. mars 2023) bendir stofnunin á að samkvæmt vistarðarkorti Náttúrufræðisafnunar Íslands eru innan skipulagsvæðis m.a. vistgerðirnar starungsmárvast og vestan Þingvallavats. Svæðið tekur til hliða og fjallendis sem mynda umgöngu um þjóðgarðinn og vatnið að vestan. Áhersla á verndun náttúrulegrar sjónræðis svæðisins og að lágmarki áhrif byggðar og mannvirkja og skulu því mannvirki falla að svipmóti lands og skal líta- og efnisval miða við náttúrulega líti í umhverfinu.

Tillaga þessi tekur mið af reglugerð nr. 650/2006 um framkvæmd verndunar vatnsviðs og lífríkis Þingvallavats. Öll meðferð áður þar eða notkun annarra hettulegra mengandi efna er bönnuð í grennd við vatnið innan skipulagsvæðisins. Óheimilt að gera nokkuð það sem getur spilt vatni eða mengað, hvort sem um er að ræða yfirborðsvatn eða grunnvatn og einnig er óheimilt að gera nokkuð það sem getur haft neikvæð áhrif á lífríki Þingvallavats og vatnsviðs þess og óheimilt er að raska búsvæðum og hrygningastöðum bleikjaubrigða og urriðastofna sem nú lifa í vatninu.

Samkvæmt 9. gr. sömu reglugerðar, um framkvæmd verndunar vatnsviðs og lífríkis Þingvallavats m.sbr., skal leita umsagnar Umhverfisstofnunar og heilbrigðisnefndar Suðurlands áður en leyfi er veitt til stærri framkvæmda á verndarsvæði Þingvallavats.

Samkvæmt 16. gr. ofangreindrar reglugerðar nr. 650/2006 er óheimilt að hefja nýjan atvinnurekstur á verndarsvæðinu sem er starfsleyfisskyldur skv. reglugerð nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarefritil.

Skylt er að óska framkvæmdarleyfis, eða eftir atvikum byggingaleyfis, vegna altra framkvæmda. Sérstaklega sem fela í sér rökun á svæðum sem njóta sérstakar verndar, sbr. skipulagslög og lög um mannvirki. Á þetta að tryggja að tekið sé til ítarlegrar skoðunar hvort framangreint skilyrði sé uppfyllt. Við mat á leyfisútsökn ber að veita saman mikilvægi náttúruinnisna og í húfi eru og hagsmuni af fyrirhuguðri framkvæmd. Við matið skal lítið til verndarmarkmiða 2. gr. og 3. gr. laga. 60/2013 um náttúruvernd, auk þess sem tekið er mið af mikilvægi minjanna og sérstöðu íslensku og alþjóðlegra samhengi, sbr. 3. og 4. mgr. 61. gr. laganna. Ekki er talið að heimildir deiliskipulags til framkvæmda hafi áhrif á ofangreindum svæðum sem njóta sérstakar verndar, úmsöknir um framkvæmdir eru háðar mati skipulags- og byggingaryfirvalda m.a. m.t. ofangreindra verndar- markmiða.

Ýrustu umhverfisfráfarir skulu fylgt á svæðinu og skulu vatnsveitur, fráveitu- og úrgangsmál vera í samræmi við lög og reglugerðir.

Deiliskipulagsbreyting þessi sem fengið hefur meðferð skv. 41 gr. skipulagslaga nr. 123/2010 var samþykkt í sveitarstjórn þann _____ 20

Tillagan var auglýst frá _____ 20, með athugasemdafresti til _____ 20

Auglýsing um gildistöku deiliskipulagsbreytingarinnar var birt í B-ðild Stjórnartíðinda þann _____ 20